

ANKETA O STROKOVNEM IN RAZISKOVALNEM DELU NA PODROČJU BIBLIOTEKARSTVA IN INFORMATIKE

Branko Berčič, Ljubljana

Nadaljnji razvoj bibliotekarske stroke in uspešnost delovanja knjižnično-informacijskega sistema v Sloveniji sta odvisna od tega, kako bomo slovenski knjižničarski delavci odgovorno in teoretično poglobljeno reševali strokovne naloge, ki so pred nami. Bibliotekarski strokovni in znanstvenoraziskovalni center v Narodni in univerzitetni knjižnici in odbor Kalanovega sklada pri Društvu bibliotekarjev Slovenije sta zato želela dobiti mnenje slovenskih bibliotekarjev o raziskovanju na področju bibliotekarstva in informatike ter evidentirati vse, ki so pripravljeni sodelovati pri skupnih projektih. Tako sta NUK in DBS 15. aprila 1981 razposlala na določeno število naslovov anketne liste, ki so vsebovali naslednja vprašanja:

I.

1. Potrebno je, da se bibliotekarji ukvarjajo tudi s poglobljenim strokovnim ali raziskovalnim delom.

2. Stroka, ki ste jo študirali, ima prednost pred bibliotekarstvom in informatiko.

3. Bibliotekarstvo in informatika imata prednost pred stroko, ki ste jo študirali.

4. Pripravljen sem delati v raziskovalni skupini.

5. Stroške sodelovanja (potnine in podobno) naj krije: a) knjižnica, v kateri delam, b) Kalanov sklad, c) Narodna in univerzitetna knjižnica, č) vsi trije.

Na posamezna vprašanja je bilo mogoče odgovoriti na štiri načine: a) zelo se strinjam, b) strinjam se, c) mogoče, č) se ne strinjam.

II.

1. Katera področja bibliotekarstva in informatike je v današnjem času potrebno pri nas najprej razvijati?

2. Na katerem področju bibliotekarstva in informatike že teoretično delate?

III.

1. Priimek in ime.

2. Bibliotekarska (oziroma druga) strokovna kvalifikacija.

3. Knjižnica, delovno mesto.

4. Stroka, ki ste jo študirali.

Naslovljenci anketnih listov so bili izbrani po dveh izhodiščnih kriterijih:

a) Vsi knjižničarski delavci, ki imajo bibliotekarske raziskovalne kvalifikacije (bibliotekar specialist, višji bibliotekar specialist, bibliotekarski svetovalec).

b) Knjižnice, v katerih delajo knjižničarski delavci z visoko izobrazbo (kar je eden osnovnih pogojev za vpis v register raziskovalcev pri Raziskovalni skupnosti Slovenije) in z opravljenim strokovnim izpitom ali brez njega. Pri tem so bile upoštevane: nacionalna knjižnica (Narodna in univerzitetna knjižnica), dve večji nespecializirani knjižnici (Biblioteka Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Slovanska knjižnica), visokošolske knjižnice (Univerzitetna knjižnica v Mariboru, Centralna tehniška knjižnica, Centralna ekonomska knjižnica, Centralna medicinska knjižnica ter centralne knjižnice, knjižnice oziroma odbori za knjižnice Akademije za gledališče, radio, film in televizijo, Biotehniške fakultete, Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo, Filozofske fakultete, Pedagoške akademije, Pravne fakultete, Visoke šole za telesno kulturo, Višje šole za socialno delo in Matematična knjižnica, vse v Ljubljani, Višje pomorske šole v Piranu, Visoke ekonomsko komercialne šole, Visoke tehniške šole in Pedagoške akademije, vse v Mariboru, ter Visoke šole za organizacijo dela v Kranju) in splošnoizobraževalne knjižnice (Delavska knjižnica, Mestna knjižnica in Pionirska knjižnica v Ljubljani ter matične oziroma osrednje občinske knjižnice v občinah Celje, Izola, Kamnik, Kranj, Koper, Ljubljana Šiška, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Ptuj, Ravne in Škofja Loka). V anketi niso bile vključene specialne knjižnice in šolske knjižnice.

Odziv anketirancev je bil naslednji (anketa zaključena in obdelana konec avgusta 1981):

Anketiranci	Število	Odgovorili	Niso odgovorili
Nacionalna in večje nespecializirane knjižnice	3	3	—
Visokošolske knjižnice	20	10	10
Splošnoizobraževalne knjižnice	16	16	—
= knjižnice skupaj	39	29 = 72 %	10 = 28 %
Bibliotekarski svetovalci	21	15	6
Višji bibliotekarji specialisti	13	8	5
Bibliotekarji specialisti	7	3	4
= raziskovalci skupaj	41	26 = 64 %	15 = 36 %
Vsi skupaj	80	55 = 68 %	25 = 32 %

Prek anketiranih knjižnic ali neposredno se je v anketo vključilo skupno 86 strokovnih knjižničarskih delavcev, in sicer: 15 bibliotekarskih svetovalcev, 8 višjih bibliotekarjev specialistov, 3 bibliotekarji specialisti, 5 višjih bibliotekarjev, 50 bibliotekarjev in drugih delavcev z visoko izobrazbo (s strokovnim izpitom ali brez njega), 2 višja knjižničarja in 3 knjižničarji.

Na vprašanje ankete pod I so bili odgovori naslednji:

Vprašanje	Zelo se strinjam	Strinjam se	Mogoče	Se ne strinjam
1.	51	32	—	—
2.	6	12	29	22
3.	12	30	26	8
4.	19	41	20	1
5. a)	2	3	2	3
b)	3	8	4	1
c)	5	7	3	—
č)	12	29	6	1

Glede na to so bili odgovori

ad 1 — vsi pozitivno opredeljeni (100 %),

ad 2 — pozitivno opredeljenih 18 (26 %), neodločno oz. enakovredno z vprašanjem 3 opredeljenih 29 (42 %), negativno opredeljenih 22 (32 %),

ad 3 — pozitivno opredeljenih 42 (55 %), neodločno oz. enakovredno z vprašanjem 2 opredeljenih 26 (34 %), negativno opredeljenih 8 (11 %),

ad 4 — pozitivno opredeljenih 60 (74 %), neodločno opredeljenih 20 (25 %), negativno opredeljenih 1 (1 %),

ad 5 — pozitivne in neodločne opredelitve so večinoma za predlog č), in sicer 51 opredelitev (55 %), za predloga b) in c) je po 15 opredelitev (po 16 %), za predlog a) je 7 opredelitev (8 %), negativnih je skupno 5 opredelitev (5 %), od tega 3 opredelitve pri predlogu a) in po 1 opredelitev pri predlogih b) in č).

Na vprašanja ankete pod II so v odgovorih navedena naslednja strokovna delovna področja, ki bi jih bilo treba prvenstveno razvijati oziroma na katerih udeleženci ankete že delajo, in sicer ali po delovnih zadolžitvah v svojih knjižnicah ali iz lastnega interesa (delovna področja so razvrščena po frekvenci navedb v odgovorih anketirancev): avtomatska obdelava podatkov, vključujoč knjige, centralne kataloge, bibliografijo in splošno kompjuterizacijo dela v knjižnicah (23 predlogov), informatika (18), organizacija knjižničarstva, vključujoč standarde, sisteme, odnose med knjižnicami (14), bibliografija (14), delo z uporabniki (11), zgodovina knjižničarstva (8), šolanje in izobraževanje strokovnih kadrov in uporabnikov, strokovni priročniki (8), dokumentalistika, vključno z indeksiranjem (8), AIK in splošna problematika katalogov (7), UDK, drugi sistematski katalogi, stvarni katalogi (7), organizacija dela v knjižnicah, vključujoč delovne standarde in racionalizacijo dela (5), referalna dejavnost (4), izposojanje, vključujoč medknjižnično in mednarodno izposojanje (4), dopolnjevanje knjižničnih fondov (3), zamenjava publikacij, vključno domača in mednarodna (3), problematika univerzskih knjižnic, domoznanska funkcija in problematika, obdelava starih tiskov, problematika neknjižnega gradiva, problematika multimedijskih sredstev v knjižnicah (po 2 predloga), bibliotekarstvo kot znanost, vključujoč teorijo in primerjalno bibliotekarstvo, problematika gradnje in opreme knjižnic, hranjenje in restavriranje knjižničnega gradiva, tipologija knjižničnega gradiva, družboslovna literatura v knjižnicah, obdelava kartografskega gradiva, obdelava glasbenega gradiva, problematika inventarizacije, statistika, vključno v knjižnicah in o knjižnicah, problematika mladinskih knjižnic, problematika šolskih knjižnic, problematika potujočih knjižnic, samoupravni odnosi in akti v knjižnicah, slovenski avtorji na tujem, sociologija kulture, pravni predpisi za knjižnice (po 1 predlog).

Opravljen anketa je pokazala predvsem dvoje:

a) slovenski knjižničarski delavci se v veliki večini zavedajo potrebe po poglobljenem strokovnem in raziskovalnem delu na

področju bibliotekarske stroke in knjižničarske dejavnosti na Slovenskem,

b) pri čemer se opredeljujejo predvsem za prvenstveno obdelavo in razvijanje sodobnih strokovnih vprašanj s področja moderne strokovne obdelave in posredovanja knjižničnega gradiva ter organizacije dela v knjižnicah in organiziranosti knjižničarstva kot družbene javne službe.

Na podlagi rezultatov in gradiva, ki ga je dala opravljena anketa, je mogoče v okviru dejavnosti bibliotekarskega strokovnega in znanstvenoraziskovalnega centra NUK in ustreznih strokovnih delovnih teles DBS izoblikovati strokovne oziroma raziskovalne delovne skupine ali pridobiti posamezne strokovne oziroma raziskovalne delavce ter z njihovim sodelovanjem pripraviti konkretne delovne programe in začeti z načrtnim in poglobljenim strokovnim in raziskovalnim delom na področju bibliotekarstva in informatike. Posamezna strokovna in raziskovalna dela bo mogoče opravljati ali kot sestavni del delovnih programov posameznih knjižnic ali z vključevanjem v delovne programe samoupravnih interesnih skupnosti na področju raziskovalnega dela, kulture in izobraževanja.